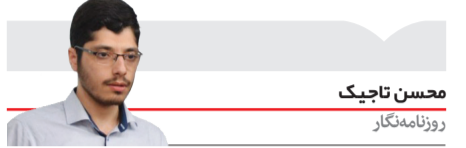

«فرهنگیستان» ۲۱ سال بعد از واقعه ۱۸ تیر ۷۸ بررسی می‌کند

عبرت‌های زخم ۱۸ تیر به جریان دانشجویی

برمی‌گردد. سامانه‌های اولین تجمع اعتراضی در کوی دانشگاه، تحریک و شعارهای ساختارشکن، سنگ‌پرانی و آتش‌زدن لاستیک، کتک‌زدن یکی از ماموران نیروی انتظامی در خیابان‌های اطراف کوی، مداخله نیروی انتظامی برای کنترل اوضاع، پخش شایعه کشته‌شدن چندین دانشجو، علم کردن پیراهن خونین میان دانشجویان، برقراری حمله برای شهدای مجهول، تجمع تظاهرات‌کنندگان مقابل وزارت کشور، تغییر مسیر تظاهرات به سمت بیت رهبری و... همه و همه اتفاقاتی بود که از شب هجدهم تا ۲۳ تیر ۷۸ گذشت. اما همه این اتفاقات را که دانشجویان در آنون آن قرار داشتند نمی‌توان در توقیف یک روزنامه و اعتراض به اصلاح قانون مطبوعات فهم کرد. این همه التهاب، اغتشاش و ناآرامی و کش پیدا کردن آن بدون دخیل دانستن جریان‌های محرک، طبیعی و منطقی نبود. دقت و تمرکز بر آن روزها هم همین را نشان می‌داد. اقدامات بخشی از جریان دانشجویی در کشور و چهره‌های شاخص و منتسب به آن و

محسن تاجیک روزنامه‌نگار

دقیقا ۲۱ سال از آشوب و التهاب و شورش‌های خیابانی در تابستان داغ ۷۸ می‌گذرد. حسب ظاهر همه چیز به اقدام جنجالی و البته غیرقانونی یک روزنامه برمی‌گشت. ۱۵ تیرماه ۷۸ و تنها یک روز مانده به تعیین تکلیف اصلاحیه قانون مطبوعات در مجلس پنجم، روزنامه «سلام» به مدیرمسئولی موسوی خوینی‌ها نامه‌ای محرمانه و طبقه‌بندی‌شده از وزارت اطلاعات را به‌صورت غیرقانونی منتشر می‌کند و با تیتیر «سعید اسلامی پیشنهاد اصلاح قانون مطبوعات را داده است»، کلیت ایده اصلاح قانون مطبوعات را به متهم قتل‌های زنجیره‌ای نسبت می‌دهد. توقیف روزنامه با شکایت وزارت اطلاعات همانا و جرعه شروع اعتراضات همانا. داستان از اینجا به بعدش به دانشگاه

۱۸ تیر، نماد تام و تمام نگاه ابزاری به جریان دانشجویی

صبح روز ۱۹ تیر، روزنامه‌های حامی دوم خرداد تیتیرهای اول خود را به التهابات کوی دانشگاه اختصاص می‌دهند و به نقل از دفتر تحکیم ادعای کشته‌شدن دانشجویها را تکرار و یک هفته عزای عمومی اعلام می‌کنند. در تیتیر برخی روزنامه‌ها آمده بود: «کوی دانشگاه تهران به خون کشیده شد»، «حمله نیروی انتظامی و شبه‌نظامیان به تجمع اعتراض دانشجویان به توقیف سلام»، «ای مردم باغیرت، اعتصاب اعتصاب» و «گرامیاداشت کیوتران خونین‌بال دانشگاه تهران».

علی افشاری، مسئول سیاسی دفتر تحکیم وحدت که درحال حاضر در آمریکا به‌سر می‌برد ۲۱ تیرماه شوراایی در دانشگاه تهران تحت‌عنوان «شورای متحصنین» راه می‌اندازد که یکی از مطالبات اصلی آن، تحویل گرفتن «جنازه دانشجویان کشته‌شده» و تشییع جنازه آنها بود.

سردار فرهاد نظری، فرمانده وقت نیروی انتظامی تهران در کتاب «برای تاریخ» که به تشریح حوادث ۱۸ تیر است، خطاب به سیدمحمد خاتمی، رئیس‌جمهور وقت می‌نویسد: «برخی از مسئولان که خود را منتسب به حضرت‌عالی می‌دانند، بعضا عملکردشان مغایر با منویات و بیانات شما می‌باشد. مثلا آقای تاجزاده، معاون وزیر کشور و مسئول کمیته دانشجویی که حکم انتصاب ایشان از طرف جنابعالی صادر شده است، با توجه به بروز حوادثی در قبل [از وقایع ۱۷ و ۱۸ تیرماه] می‌بایست برآورد لازم و پیش‌بینی برخورد با چنین جریان‌ات انحرافی را می‌نمودند و تدابیر مقتضی را می‌انديشیدند، درحالی که حضور غیرمسئولانه و سخنرانی ایشان در جلوی کوی دانشگاه و وزارت کشور نه‌تنها به آرامش و امنیت در کشور منجر نشد، بلکه در تحریک احساسات آن جوانان پرشور بی‌شک هم نبود... روزنامه صبح امروز به نقل از ایران نوشت: دکتر معین [گفته است] من از این فاجعه متأسفم و باید بگویم [اینها] همان طور که تو سی شما [دانشجویان] می‌زند، تو سی ما هم می‌زند و از من کاری ساخته نیست. دکتر معین فردا [۱۹ تیر] را برای تمام فرهنگیان، دانشجویان و آموزگاران جهان عزای عمومی اعلام کرد. آیا استغفای وی در قالب اجرای وظیفه در زمان بحران از جمله اقدامات تشنج‌زا در جامعه نبود؟» سیداحسان قاضی‌زاده هاشمی، دبیرکل وقت جامعه اسلامی دانشجویان درباره تجمعی که حدود ۶۰۰ تا ۷۰۰ نفر از دانشجویان و عناصری که خود را میان تظاهرات‌کنندگان، دانشجویان زده بودند، مقابل وزارت کشور انجام دادند، می‌گوید: «ما با اینها دانشجویانی که برای تسخیر وزارت کشور به سمت خیابان فاطمی رفته بودند به سمت فاطمی رفیقیم، من مشاهده کردم این افراد در بزرگ آهنی وزارت کشور را از جا کنند که آقای تاجزاده آمد در وسط حیاط وزارت کشور یک صندلی گذاشت و یک جمله کلیدی گفت. تاجزاده به این جماعت گفت: «شما چرا آمده‌اید اینجا؟ شما چرا در وزارت کشور را از جا می‌کنید؟ اینجا که مال شماست، شما باید جای دیگری بروید و در آنجا را بکنید.» و پای بلندگوی دستی مدام می‌گفت: اینجا متعلق به خود شماست و شما اشتباهی آمده‌اید.»

جریان دانشجویی و انتخابات ۱۴۰۰

سیاسی گره نزنند. این هشدار و تلنگر برای تشکل‌های موسوم به انقلابی‌با نزدیک به جریان اصولگرا شاید بیشتر مصداق داشته باشد تا تشکل‌های دانشجویی با دستگاه فکری نزدیک به اصلاح‌طلبی؛ چراکه اگر تشکل‌های دانشجویی موسوم به اصلاح‌طلب دو تجربه عینی و کابوس‌وار از چنین موضوعی در کارنامه خود دارند، از ترس تجربه‌ای تلخ‌تر هم که شده احتمال حرکت آنها به‌سمت قدرت و جریان‌های سیاسی کمتر است تا تشکل‌های انقلابی که حداقل تاکنون چنین معضلی را در سطح گسترده نچشیده‌اند و احتمال دارد طمع‌ورزی به حضور در لایه‌های بالایی قدرت آنها را به‌سوی سراب بکشاند.

این‌نامه‌های فرهنگی دانشگاه‌ها متناسب با شرایط روز بازگای شود
غلامرضا غفاری، معاون فرهنگی و اجتماعی وزیر علوم با اشاره به واقعیت زندگی جدید اظهار داشت: «یکی از مواردی که باید متناسب با این شرایط مورد بازگای و بازنگری قرار گیرد، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های فرهنگی و اجتماعی است.» معاون وزیر علوم با اشاره به پویایی عرصه فرهنگی و اجتماعی افزود: «زنده بودن و پویایی عرصه فرهنگ، واجد مختصات و ویژگی‌هایی است که باید در فضای نوین ارتباطی که امروز عرصه فعالیت‌های فرهنگی است، بازطراحی شود.» وی با بیان ویژگی‌های عرصه جدید فعالیت‌های فرهنگی اظهار داشت: «امروز مخاطب فعالیت‌های فرهنگی، فقط دانشجویان نیستند و بسیاری از خانواده‌ها هم مخاطب برنامه‌های فرهنگی هستند که این امر فرصت تلقی می‌شود.» غفاری تأکید کرد: «شرایط جامعه به واسطه شیوع این بیماری، مشکلات اقتصادی و کاستی‌های اجتماعی همچنین انطباق‌پذیری با وضعیت جدید می‌تواند موجب آسیب‌پذیری دانشجویان شود و این امر باید مورد ملاحظه بیشتر دست‌اندرکاران فرهنگی دانشگاه‌ها قرار گیرد.»

۱۹ سهمیه کنکور تبدیل به یک معضل شده است
سعیدرضا عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در دیدار با اعضای مجمع نمایندگان استان گلستان گفت: ۱۹۰ نوع سهمیه در کنکور داریم که تبدیل به یک معضل شده است و نیازمند تدبیر مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی است. «جمعیت و خانواده دیگر مساله مورد اشاره عاملی پیرامون محورهای تعاملی شورا و مجلس بود که در این خصوص اظهار داشت: ۹۰ سال است این طرح در مجلس مانده است و امیدواریم در همین سال اول مجلس جدید وضعیت آن مشخص شود.» دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی در ادامه دستاوردهای نظام در حوزه‌های مختلف شورای عالی انقلاب فرهنگی را مورد توجه قرار داد و تأکید کرد که در منظر اجتماعی نیز باید در این زمینه اطلاع‌رسانی کافی صورت پذیرد.

تحکیم وحدت در خدمت جبهه مشارکت و سازمان مجاهدین انقلاب

و جریان دانشجویی هیچ رسالتی نداشتند تا زمانی که حزب سیاسی از بالا برای آنها ماموریت تعریف کند. با این ایده، عملا قدرت تفکر و تحلیل سیاسی از جریان‌ات دانشجویی سلب می‌شد و آنها باید نقش پیاده‌نظام حزب سیاسی‌ای را در کف دانشگاه و خیابان بازی می‌کردند که در سطوح عالی به‌دنبال کسب منافع خود بود. ماجرای ۱۸ تیر نمونه‌ای جامع از این نگاه ابزاری است. همین مساله باعث ایجاد شکاف و اشتقاق در تحکیم شد و بخشی از بدنه این جریان دانشجویی که معروف به طیف شیراز بودند سعی در حفظ هویت انقلابی و خط‌امام خود داشتند. در سویی دیگر رفتارها و کنش‌های رادیکالی بدنه معروف به طیف علامه دفتر تحکیم که میراث مشارکت و مجاهدین انقلاب محسوب می‌شد، باعث شد در همان دولت اصلاحات برخورد‌های جدی با اعضای سرشناس آن مانند علی افشاری شود و کارش به زندان بکشد و بعد از آزادی به‌همراه تعداد دیگری از رفقایاش مانند اکبر عطری به خارج از کشور بگریزند و مقابل دوربین رسانه‌های آمریکایی بنشینند. البته با گذشت زمان و پوست‌اندازی نسلی که بدنه دفتر تحکیم وحدت صورت گرفت، یک‌سده‌ای کاملاً میان دانشجویان معتقد به انقلاب ایجاد شد و نسل‌های بعدی این اتحادیه دانشجویی سعی کردند تحکیم وحدت را به همان شعارها و آرمان‌های اصیل خود برگردانند.

دولت روحانی و تجربه تلخ تشکل‌های دانشجویی دولت ساخته

فراوانی از صدور مجوز گسترده برای تاسیس تشکل‌های دانشجویی همسو با دولت در یکی از رسانه‌های دولتی می‌گوید: «تشکل‌های دانشجویی را در دانشگاه‌ها فعال کردیم. بیش از ۱۵۰ تشکل دانشجویی جدید شکل گرفت و به‌جدمی‌گویم در هیچ دوره‌ای ما چنین وضعیتی نداشتیم. در زمانی که دولت یازدهم روی کار آمد در حوزه تشکل‌های اصلاح‌طلب کمتر از ۱۰ تشکل فعال بود. در حال حاضر وزارت علوم مجوز فعالیت برای ۱۲۰ تشکل اصلاح‌طلب صادر کرده است.» تراژدی این تولید و رشد تشکل‌های دولت ساخته اما در سال‌های اخیر خودنمایی می‌کنند. جایی که ایده دولت در سیاست خارجی در عالی‌ترین سطح خود شکست خورد و با خروج یک‌جانبه آمریکا از برجام عملا دولت روحانی با یک انسداد در ایده و حکمرانی مواجه شد. آنجا بود که تشکل‌های دانشجویی که اغلب خود را اصلاح‌طلب معرفی می‌کردند در سراسر فعالیت‌ها و انزوا قرار گرفتند چرا که در اوج ناکارآمدی دولت در سال‌هایی که موجب نارضایتی‌های گسترده در جامعه شده، از یک‌سو به‌واسطه دولتی و دولت‌ساخته بودن به توان انتقاد از دولت را دارند و از سوی دیگر به‌واسطه تئوریزه شدن ایده‌های عبور از روحانی از سوی تئوریسین‌های جریان اصلاحات، عملا امکان حمایت از دولت نیز وجود ندارد تا با یک بی‌عملی و انفعال مضاعف روبه‌رو شویم.

فضای دوم خرداد بستر مناسبی را برای رشد قارچ‌گونه احزاب حامی تفکر اصلاح‌طلبی ایجاد کرده‌طوری که مهدی کروی می‌گفت: «ما هفت نفر هستیم و هشت حزب داریم!» اما جبهه دولتی تازه تاسیس مشارکت در ابتدای دوره دوم خرداد و سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران، دو حزب اصلی اصلاح‌طلب بودند و بقیه از جمله بدنه رادیکال تحکیم وحدت نیز به‌نوعی در ذیل آنها تعریف می‌شدند. این دو حزب با تفسیری رادیکالی، پیام دوم خرداد را رای «نه به حاکمیت» و «آری به منتقدان حاکمیت» تلقی می‌کردند و تصورشان چنان بود که حاکمیت باید به‌خواست‌های حد اکثری آنها تهن دهد، در غیر این صورت باید هزینه خروج‌شان از حاکمیت را بپردازد. آنها برای رسیدن به این خواسته تا کتیک خود را هم مشخص کرده بودند، «فشار از پایین و چانه‌زنی از بالا». طبق این ایده برای داشتن دست پر برای ریزش از حاکمیت برای طلب مطالبات، نیاز به گروه‌هایی در لایه‌های اجتماعی بود که افکار عمومی و جریان‌های فعال مثل دانشگاه‌ها رهت‌دهی کنند. طبق همین فرمول بود که از چهره‌های وابسته به جبهه مشارکت و مجاهدین انقلاب در تحکیم مانند علی افشاری برای کنشگری و ایفای نقش در سطح دانشگاه و جامعه عملا به‌عنوان ابزار حزب دولتی استفاده می‌شد. در نگاه ابزاری مشارکت و مجاهدین انقلاب به دانشجویان دانشگاه، تشکل‌ها

۹ نیمکت خبر

صادرات ۹۹ میلیاردی شرکت‌های پارکی در سال گذشته
مهدی کشمیری، مدیرکل امور فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری میزان فروش سال ۹۸ شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری را ۱۳۳۴ میلیارد تومان و میزان صادرات آنها را ۹۹ میلیارد دلار عنوان کرد و افزود: «تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری ۹۲۱۳ مورد است که یک‌سوم کل شرکت‌های دانش‌بنیان کشور را شامل می‌شود و به این تعداد شرکت مبلغ حدود ۲۸۰ میلیارد تومان اعتبارات عمومی و تخصصی اعطا شده است.» به گفته وی، ۸۵ درصد افراد شاغل در واحدهای فناور مستقر در پارک‌ها دارای مدرک کاشناسی هستند. کشمیری با اشاره به دستاوردهای پارک‌ها در زمان شیوع کرونا و با بیان اینکه ۴۵۰ شرکت مستقر در پارک‌های علم و فناوری در حوزه تولید محصولات مرتبط با شیوع کرونا فعال هستند، ادامه داد: «تولید بیش از یک میلیون ماسک در روز، تولید بیش از ۱/۵ لیتر مواد عفونی‌کننده در روز، کیت‌های تشخیصی، دماسنج‌های غیرتماسی، لباس حفاظتی و ونتیلیاتور از دستاوردهای این شرکت‌هاست.» به گفته وی، از این تعداد شرکت ۱۵۰ شرکت در زمینه تولید تجهیزات بیمارستانی فعال هستند.

پارک علم و فناوری